Samenvatting van de doe-wijzer voor ecopolis

Dit document heeft enkel als doel om u een kort en bondig overzicht te geven van de doe-wijzer.
Dit is niet het instrument dat u moet gebruiken om de principes van ecopolis toe te passen bij ruimtelijke planning. Hiervoor moet u de doe-wijzer zelf hanteren! Zie: www.ecopolisvlaanderen.be/doewijzer

0. Proces

- Denk op een geïntegreerde manier
- Denk vooruit en start met een projectvisie
- Koppel regelmatig terug en maak duidelijke keuzes
- Houd rekening met de kosten van gebruik, beheer en onderhoud
- Werk samen met de betrokken actoren
- Maak degelijke bestekken
- Organiseer wedstrijden
- Betrek burgers en toekomstige gebruikers
- Bezoek voorbeeldprojecten

1. Optimalisatie van de ruimte

Wijkniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: Voorkom de vraag naar ruimte-inname

- Voorzie een minimaal programma van eisen
- Regenereer het bestaande weefsel

Stap 2: Voorzie ruimte-inname met een beperkte impact

- Vul het bestaande weefsel opnieuw in
- Zoek een evenwicht tussen bebouwde en onbebouwde ruimte

Stap 3: Voorzie een goede en doordachte stads- of dorpsuitbreiding

- Gebruik de lokale potenties
- Denk prospectief volgens korte, middellange en lange termijn scenario's
- Denk op de juiste schaal en zorg voor een evenwicht tussen globaal en lokaal
- Bouw met een hogere densiteit
- Pas meervoudig ruimtegebruik toe

Gebouwniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: Voorkom de vraag naar ruimte-inname

- Renoveer de bestaande gebouwen

Stap 2: Voorzie ruimte-inname met een beperkte impact

- Breid bestaande gebouwen uit

Stap 3: Voorzie een goede en doordachte stads- of dorpsuitbreiding

- Pas meervoudig ruimtegebruik toe
- Bouw compact

2. Vitaliteit en veiligheid

Wijkniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: Structureer het stedelijke weefsel/het gebouw zo dat de interactiviteit en de complexiteit verhogen

- Denk goed na over de structuur en de morfologie van de ruimte
- Voorzie centrale plekken in elk stedelijk geheel
- Voorzie elementen die gemakkelijk in het geheugen worden gegraveerd
- Integreer het project in een bestaande buurt/wijk
- Maak neutrale, toegankelijke, kindvriendelijke, aangename publieke ruimtes

Stap 2: Vul het stedelijke weefsel/het gebouw zo in dat de interactiviteit en de complexiteit verhogen

- Voorzie een hoge densiteit (op centrale plekken)
- Voorzie een verweving van en verscheidenheid aan functies
- Voorzie een verweving van en een verscheidenheid aan leefstijlen
- Zorg voor betaalbare woningen
- Voorzie bereikbare kwalitatieve groene ruimtes op verschillende functieniveaus in en rond stad of dorp
- Maak gebouwen die de vitaliteit en veiligheid van de buurt bevorderen
- Voorzie een speelweefsel
- Zorg voor een goed evenwicht tussen privé, semi-privé en publieke ruimte
- Organiseer gezamenlijke aankopen

Stap 3: zorg voor sociale verantwoordelijkheid

- Zorg dat sociale controle/verantwoordelijkheid mogelijk is
- Schakel een buurtwerker of wijkmanager in
- Richt een buurtcomité op

Gebouwniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: Structureer het stedelijke weefsel zo dat de interactiviteit en de complexiteit verhogen

- Levende gebouwen
- Aanpasbare en flexibele gebouwen
- Veilige gebouwen

Stap 2: Vul het stedelijke weefsel zo in dat de interactiviteit en de complexiteit verhogen

- Zorg voor betaalbare woningen
- Maak gebouwen die de vitaliteit en veiligheid van de buurt bevorderen

Stap 3: zorg voor sociale verantwoordelijkheid

- Zorg dat sociale controle/verantwoordelijkheid mogelijk is

3. Bereikbaarheid en toegankelijkheid

Wijkniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: voorkom de vraag naar verplaatsingen die een negatieve impact teweeg brengen op de omgeving

- Gebruik de lokale potenties
- Houd rekening met toekomstscenario's
- De juiste locatie voor de juiste functie en schaal
- Voorzie mogelijkheid tot thuiswerken

Stap 2: kies voor een duurzame verplaatsingswijze

- Stimuleer wandelen en fietsen
- Stimuleer het openbaar vervoer

Stap 3: de beste manier voor de niet-duurzame verplaatsingswijze

- Voorzie ruimte voor collectief autogebruik en een gemeenschappelijke autoparking
- Maak een beperkt aantal parkeerplaatsen
- Integreer parkings op een visueel aantrekkelijke manier
- Beperk lucht-, licht-, en geluidhinder door verkeer

Gebouwniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: voorkom de vraag naar verplaatsingen die een negatieve impact teweeg brengen op de omgeving

- Voorzie mogelijkheid tot thuiswerken

Stap 2: kies voor een duurzame verplaatsingswijze

- Maak fietsvriendelijke gebouwen

Stap 3: de beste manier voor de niet-duurzame verplaatsingswijze

- Voorzie woningen zonder inpandige garage

4. Bodem, natuur en landschap

Wijkniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: voorkom aantasting aan bodem, natuur en landschap

- Behoud de bodemkwaliteiten
- Behoud de waardevolle landschapselementen
- Behoud de waardevolle dier- en plantensoorten

Stap 2: werk samen met en versterk bodem, natuur en landschap

- Gebruik de lokale potenties
- Pas de strategie van de twee netwerken toe
- Maak verbindingen en stapstenen voor planten en dieren/blauwgroene vingers
- Creëer een ecologische groenstructuur
- Overweeg habitats voor planten en dieren
- Overweeg lokale voedselproductie
- Zorg voor een gesloten grondbalans

Stap 3: remedieer de aantasting aan bodem, natuur en landschap

- Hoog selectief op indien noodzakelijk
- Pas biologische bodemsanering toe en voer geen grond af

Gebouwniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: voorkom aantasting aan bodem, natuur en landschap

- Behoud de bodemkwaliteiten
- Behoud de waardevolle landschapselementen
- Behoud de waardevolle dier- en plantensoorten

Stap 2: werk samen met en versterk bodem, natuur en landschap

- Gebruik de lokale potenties
- Creëer een ecologische groenstructuur
- Overweeg habitats voor planten en dieren
- Overweeg lokale voedselproductie
- Zorg voor een gesloten grondbalans

5. Integraal waterbeheer

Wijkniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse
- Meten is weten
- Voer een watertoets uit voor ruimtelijke plannen en projecten
- Hanteer het waternetwerk als drager van de ruimtelijke structuur

Stap 1 IN: voorkom de vraag naar water

- Maak een waterarm ontwerp

Stap 1 UIT: voorkom onnodige afvoer van hemelwater en vuil water

- Koppel hemelwater af van de riolering
- Herstel overwelfde of gekanaliseerde waterlopen
- Voorzie natuurvriendelijke oevers
- Zorg voor natuurlijke overstromingsplaatsen voor rivieren
- Beperk vervuiling van water
- Beperk de verharde oppervlakte

Stap 2 IN: gebruik hemelwater

- Gebruik hemelwater

Stap 2 UIT: hergebruik afvalwater

- Gebruik grijs water

Stap 3 IN: gebruik leidingwater zo rationeel mogelijk

- Voorzie waterzuinige gebouwen

Stap 3 UIT: verwerk overtollig water verstandig

- Laat hemelwater infiltreren
- Zorg voor een buffering van het hemelwater
- Zuiver afvalwater efficiënt

Gebouwniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1 IN: voorkom de vraag naar water

- Bouw waterloze toiletten

Stap 1 UIT: voorkom onnodige afvoer van hemelwater en vuil water

- Koppel hemelwater af van de riolering
- Beperk de verharde oppervlakte

Stap 2 IN: gebruik hemelwater

- Gebruik hemelwater

Stap 2 UIT: hergebruik afvalwater

- Gebruik grijs water

Stap 3 IN: gebruik leidingwater zo rationeel mogelijk

- Voorzie waterzuinige gebouwen

Stap 3 UIT: verwerk overtollig water verstandig

- Laat hemelwater infiltreren
- Zorg voor een buffering van het hemelwater
- Zuiver afvalwater efficiënt

6. Duurzaam energiebeheer

Wijkniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Meten is weten

Stap 1: beperk de energievraag

- Regenereer het bestaande weefsel
- Bouw compact
- Oriënteer gebouwen goed
- Voorzie energiezuinige gebouwen
- Voorzie energie-efficiënte infrastructuur

Stap 2: gebruik hernieuwbare energiebronnen

- Overweeg decentrale energieopwekking en collectieve systemen uit hernieuwbare bronnen

Stap 3: gebruik eindige energiebronnen optimaal

- Overweeg warmtekrachtkoppeling
- Overweeg collectieve warmtelevering of stadsverwarming

Gebouwniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Meten is weten

Stap 1: beperk de energievraag

- Renoveer de bestaande gebouwen
- Bouw compact
- Oriënteer gebouwen goed
- Voorzie energiezuinige gebouwen
- Voorzie energie-efficiënte infrastructuur

Stap 2: gebruik hernieuwbare energiebronnen

- Overweeg energieopwekking uit hernieuwbare bronnen

Stap 3: gebruik eindige energiebronnen optimaal

- Overweeg warmtekrachtkoppeling
- Voorzie efficiënte systemen en apparaten

7. Rationeel gebruik van grondstoffen en materialen

Wijkniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: voorkom het onnodig gebruik van materialen/voorkom afval

- Regenereer het bestaande weefsel
- Voorzie een flexibel verhuissysteem

Stap 2: gebruik eindeloze bronnen/hergebruik afval

- Gebruik gezonde en milieuverantwoorde materialen uit oneindige grondstoffen
- Hergebruik materialen en grondstoffen

Stap 3: gebruik eindige bronnen verstandig/verwerk afval verstandig

- Stimuleer het sorteren van afval

Gebouwniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: voorkom het onnodig gebruik van materialen/voorkom afval

- Regenereer de bestaande gebouwen
- Maak flexibele gebouwen

Stap 2: gebruik eindeloze bronnen/hergebruik afval

- Gebruik gezonde en milieuverantwoorde materialen uit oneindige grondstoffen
- Hergebruik materialen en grondstoffen

Stap 3: gebruik eindige bronnen verstandig/verwerk afval verstandig

- Gebruik materialen uit eindige grondstoffen die goed scoren op vlak van milieu en gezondheid
- Stimuleer het sorteren van afval

8. Comfort en gezondheid

Wijkniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: voorkom hinder

- Zorg voor een aangenaam klimaat
- Voorkom luchtvervuiling, licht- en lawaaihinder

Stap 2: vermijd storende invloeden van de omgeving

- Lokaliseer voorzieningen voor kinderen in een gezonde omgeving

Stap 3: remedieer de overlast

- Breng een geluidsbuffer aan langs autowegen
- Compensatie van geluidsoverlast
- Afspraken in buurtoverleg

Gebouwniveau

Stap 0: Voorbereiding

- Maak een goede analyse

Stap 1: voorkom hinder

- Maak gezonde gebouwen

Stap 2: vermijd storende invloeden van de omgeving

- Lokaliseer voorzieningen voor kinderen in een gezonde omgeving

Stap 3: remedieer de overlast

- Isoleer goed tussen 2 woningen
- Isoleer woningen zeer goed nabij een geluidsbron

ecopolis